

KOMMUNIKATIONSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 8/2003 rd

Berättelsen om regeringens åtgärder under år 2002

Till grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 6 maj 2003 berättelsen om regeringens åtgärder under 2002 (B 4/2003 rd) till grundlagsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att de permanenta fackutskotten ska lämna utlåtande i saken till grundlagsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överdirektör Samuli Haapasalo, regeringsråd Pekka Hurtola, ekonomiplanerare Esko Pyykkönen och konsultativ tjänsteman Riitta Viiren, kommunikationsministeriet
- biträdande avdelningschef Markku Mylly och byråchef Pertti Haatainen, Sjöfartsverket
- överdirektör Ossi Niemimuukko, Banförvaltningscentralen
- överdirektör Mika Purhonen, Försörjningsberedskapscentralen

- generaldirektör Keijo Suila och direktör Henrik Arle, Finnair Abp
- vice verkställande direktör Veikko Vaikkonen, VR-Koncernen
- distriktsdirektör Erja Pasi, VR-Koncernen Kouvola
- distriktsdirektör Teuvo Hyvärinen, VR-Koncernen Uleåborg
- förbundssekreterare Erkki Ukkonen, Finlands Sjömans-Union rf
- verkställande direktör Hans Ahlström, Ahvenanmaan Varustamoyhdistys - Ålands Redarförening
- tf. verkställande direktör Henrik Lönnqvist, Finlands Redarförening
- lokalföreningsordförande Markku Kaukainen, Tjänstemannaunionen
- ordförande Rainer Hakala, Luftfartsunionen IAU rf
- verkställande direktör Olof Widén, Fraktfartygsföreningen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Kommunikationsutskottet koncentrerar sig här på bolagiseringen av Vägverket, försörjningsberedskapen och handelsfartygstonnaget, banhållningen och flygtrafiken. På grundlagsutskottets begäran ser kommunikationsutskottet dessutom på vissa uttalanden av riksdagen som faller inom

dess behörighet och som godkänts på dess egen framställning.

Bolagiseringen av Vägverket

Riksdagen fattade den 13 juni 2000 beslut om en reform av vägverket och förutsatte i det sammanhanget att regeringen årligen ger trafikut-

skottet en uppföljningsrapport. Utskottet har med utgångspunkt i en sådan årlig rapport behandlat frågan om bolagiseringen av Vägverket i samband med ärende LiE 1/2003 rd.

Enligt vad utskottet har erfarit har reformen fortskridit i stort sett som planerat. Företagen i branschen har välkomnat vägförvaltningens nya upphandlingsstrategi, även om de anser att strategin inte i alla delar tar hänsyn till det existerande utbudet av tjänster. Utskottet fäster sig vid väghållningsentreprenadernas omfattning och längd och menar att också mindre entreprenörer bör ges tillfälle att delta i dem.

Riksdagen förutsatte i sitt uttalande att personal inte permitteras, sägs upp eller mot sin vilja flyttas från ett pendlingsområde till ett annat under övergångsperioden och att regeringen i samråd med den kommunala sektorn lägger upp ett program för placering av den del av vägverkets personal som friställs och som det inte finns användning för vid Vägförvaltningen eller affärsverket Vägverket inom andra sektorer i den offentliga sektorn med hjälp av bl.a. tjänsteöverföringar. Anpassningen av personalen fram till slutet av den överenskomna övergångsperioden har enligt utredning till utskottet huvudsakligen förlöpt enligt Vägförvaltningens och Vägverkets planer. Utskottet påminner ändå om att hälften av nästa års väghållningsentreprenader kommer att konkurrensutsättas och att konsekvenserna av detta än så länge är omöjliga att förutse. Därför är det viktigt att utvecklingen i personalsituationen följs upp i den fortsatta reformen och att också riksdagens uttalande vägs in.

Försörjningsberedskapen och handelsfartygstonnaget

I statsrådets beslut den 8 maj 2002 om målen med försörjningsberedskapen framhålls att huvudvikten när det gäller beredskapen med tanke på transporter ligger på att trygga transporter till havs samt de transporter som baslivsmedels- och energiförsörjningen kräver. För att utrikeshandels transporter skall kunna tryggas upprätthålls ett tillräckligt isförstärkt fartygsbestånd samt lufttransportmedel. Beslutet bygger på lagen den 18 december 1992 om tryggnad av

försörjningsberedskapen (1390/1992). Enligt vad utskottet har erfarit är det viktigaste med tanke på försörjningsberedskapen att de fartyg som rederierna äger och hyr in för handelssjöfart är införda i det finska fartygsregistret och seglar under finsk flagg. Då står de under alla förhållanden under finländsk lagstiftning.

För försörjningsberedskapen och även annars är det enligt utskottets mening viktigt att vi upprätthåller ett tonnage, men det förutsätter att verksamhetsvillkoren är likadana som i andra EU-länder. Andra medlemsstater har beslutat stöda sin sjöfart, vilket betyder att våra rederier får negativ särbehandling i förhållande till de viktigaste sjöfartsstaterna i EU.

Enligt 1 § 1 mom. i lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (1707/1991) kan i en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart inskrivas lastfartyg och andra fartyg som huvudsakligen är avsedda för godstransporter, om fartyget är inskrivet i det finska fartygsregistret. I lagens 4 § 1 mom. sägs att stöd kan beviljas en finsk sammanslutning som äger ett fartyg och bedriver rederiverksamhet med det. Trots denna stödform har tonnaget inte ökat, eftersom nyanvändningar huvudsakligen har registrerats utomlands.

En annan åtgärd som vidtagits för att hindra utflaggning är den nya tonnageskattelagen (476/2002) som trädde i kraft den 20 november 2002. I den föreskrivs att rederierna i stället för normal företagsbeskattning kan välja tonnageskattning. Om rederierna betalar tonnageskatt baserad på fartygens dräktighet befrias de från företagsskatt. Vid utfrågningen av sakkunniga har det kommit fram att den nya lagstiftningens formulering i alla fall ger upphov till sådana problem att rederierna inte anser sig kunna gå över till tonnageskattning. Det betyder att lagen inte har de verkningar som det ursprungligen var tänkt.

I detta sammanhang vill utskottet understryka att sjöfartens verksamhetsbetingelser måste följas upp och att målet bör vara att sjöfarten förblir en livskraftig inhemsk näring. Vi bör ta till medel som ger oss samma verksamhetsvillkor som i Sverige.

Banhållning

Utskottet noterar att fartbegränsningarna på bannätet gäller för pass 350 bankilometer. Enligt utredning till utskottet avser VR att förnya sin materiel för att kunna höja servicestandarden. Det betyder att underhåll och utveckling av bannätet kräver uppmärksamhet och mer anslag för att VR ska kunna utnyttja sin nya materiel utan att bannätets dåliga skick ställer hinder i vägen. Detta gäller inte minst de snabba tågförbindelserna. Utskottet ser huvudbanan norrut och banan österut som särskilt viktiga banavsnitt.

Flygtrafik

För flygtrafiken har situationen varit avgjort förändrad sedan den 11 september 2001 och flygbolagen har fått se sina verksamhetsvillkor försämrade. Riksdagen förutsatte den 20 december 2002 att frågan om att stödja flygtrafiken utreds i grunden. Situationen har förvärrats ytterligare av förekomsten av sars i år. Därför uppmärksammar utskottet flygtrafikens situation och menar att det är skäl att hålla ett öga på verksamhetsvillkoren och vid behov skrida till sådana åtgärder som situationen kräver. Som exempel kan tänkas att staten åtar sig att stå för kostnaderna för ökade säkerhetsåtgärder.

Riksdagens uttalanden

Kommunikationsutskottet anser att de åtgärder som redovisas i regeringens berättelse inte räcker till utan att följande uttalanden som riksdagen

godkänt på utskottets förslag fortfarande är motiverade och bör få stå kvar i berättelsen:

- *Koncession för digital sändningsverksamhet och finansieringsplanerna för verksamheten*
RP 34/1998 rd (s. 232)
- *Försörjningsberedskap, beståndet av handelsfartyg*
RP 14/1999 rd (s. 232)
- *Bolagiseringen av vägverket*
RP 25/2000 rd (s. 233)
- *Postverksamhet*
RP 74/2000 rd (s. 236)
- *Antalet fraktfartyg och deras konkurrensvillkor*
RP 129/2000 rd (s. 238)
- *Statsbidraget för enskilda vägar*
RP 166/2000 rd (238)
- *Främjande av konkurrenskraften hos Finlands handelsflotta*
RP 144/2001 rd (s. 241)
- *Manipulation med olika intyg om fartygens maskineffekt*
RP 38/2002 rd (s. 241)
- *Minskande av rattfylleriet*
LM 99/2002 rd (s. 243)

Utlåtande

Med stöd av det ovan sagda föreslår kommunikationsutskottet

att grundlagsutskottet bör beakta det som anförts i utlåtandet.

KoUU 8/2003 rd — B 4/2003 rd

Helsingfors den 13 juni 2003

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Markku Laukkanen /cent
vordf. Matti Kangas /vänst
medl. Mikko Alatalo /cent (delvis)
Leena Harkimo /saml
Saara Karhu /sd (delvis)
Marjukka Karttunen /saml
Inkeri Kerola /cent
Risto Kuisma /sd (delvis)
Reino Ojala /sd (delvis)
Erkki Pulliainen /gröna

Eero Reijonen /cent (delvis)
Pertti Salovaara /cent
Arto Seppälä /sd (delvis)
Timo Seppälä /saml
Harry Wallin /sd
Lasse Virén /saml
Raimo Vistbacka /saf
ers. Reijo Paajanen /saml
Lyly Rajala /kd.

Sekreterare var

utskottsråd Mika Boedeker.